

Kaapin Jounin ajatukset eivät ole vanhentuneita

Saamelaiskäräjien nykyinen puheenjohtaja vastineessaan 1.3.2008 antaa ymmärtää, että Suomen ainoa alkuperäiskansa on Saamelaiset, jonka elämänmuodon turvaamiseksi Suomen on ratifioitava alkuperäis- ja heimokansoja koskeva ILO-sopimus. Tällainen kannanotto merkitsee sitä, että Ylä-Lapin väestö pyritään jakamaan kahdenkerroksen väkeen ja saamelaiset myös kahteen leiriin: porosaamelaiset ja muut saamelaiset.

Historiallinen myytti, että saamelaiset on Suomen alkuperäiskansa ei viimeisimpien tutkimusten mukaan ole fakta, vaan tosiasiallisesti lappalaiset ovat saamelaisiakin alkuperäisempi. Ylläpidettyjen myyttien taakse katsomalla paljastuu saamelaisten kollektiivisen maanomistuksen paikkansapitämättömyys. Se, että saamelaiset on mainittu Suomen perustuslaissa alkuperäiskansana ei ratkaise saamelaisten ja muiden oikeuksien sisältöä.

Perustuslailla ei voida muuttaa historian tosiasiallista kulkua. Oikeuksia määrittämiseksi tarvitaan kiinteistön määrittämistoimituksia ja omistusoikeuskanteita. Olisi ennen kuulumatonta, että länsimaisessa oikeusvaltiossa valtio sitoutuisi lainsäädäntötoimiin yksityisten ihmisten oikeuksia loukkaamalla. Puhumattakaan siitä, että valtio siirtelisi oikeuksia perusteettomasti ihmisryhmältä toiselle, tukeutuen vain mielivaltaan ja poliittisiin päätöksiin.

Lappalaisten kohdalla voidaan luotettavasti osoittaa, että edustavat juuri sitä ILO-sopimuksen tarkoittamaa alkuperäiskansaa, joilta on oikeuksia otettu pois. Ongelma tässä se, että saamelaiskäräjät on rajannut nämä saamelaisuuden ulkopuolelle, mutta valtio ei sitä voi tehdä. Vuonna 1956 kuolleella Kaapin Jounilla oli varsin selkeä käsitys saamelaisten tulevaisuudesta. Hän totesi tavatessamme kevättalvella 1954, että "meidän saamelaisten on turha tietämättömyyden perusteella esittää valtiovallalle vaatimuksia, jotka eivät perustu mihinkään. Koulutus on se tekijä, jonka perusteella saamelaiset pääsevät samoille lähtöviivoille suomalaisten kanssa kisailemaan elämän kilpailukentillä.

Porolappalaisten, paikallisten lappalaisten ja suomalaisten riippuvuus toinen toisistaan on niin ilmeinen ja itsestään selvä asia, että vain yhteistoiminta heidän kanssaan tarjoaa mahdollisuuksia molemminpuoliseen hyötyyn. Tosiasiallisesti saamelaisia ja lappalaisia yhdistävät samanaikaiset ja osittain päällekkäiset riippuvuudet, joita on kaikin tavoin varjeltava ja suojeltava. Oman saamelaisuuden arvostaminen ei saa merkitä alueella asuvien veriveljien - lappalaisten - halveksimista. Lisäksi on muistettava, että lappalaisten suoritusten arvostaminen voi parantaa meidän saamelaisten omia suorituksiamme ja että kilpajuoksun elämä polulla voittaa vain se joka tunnustaa tosiasiat ja toimii niiden pohjalta." On merkille pantavaa, miten valveutunut Kaapin Jouni vanhana miehenäkin oli näistä nykyäänkin ajankohtaisista kysymyksistä.

Jouni Kitti

Saamelaiskäräjien jäsen

vuosina 1996-1999

Saamelaisvaltuuskunnan jäsen

1976-1995

Saamelas-lehden päätoimittaja

1980-1998

LAPIN KANSA 4.3.08